

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, dnia 29 września 2015 r.

III.7042.93.2015.ZS/TO

**Pan
Tomasz Siemoniak**

**Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Obrony Narodowej**

Szanowny Panie Premierze

Uprzejmie informuję, że do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga żołnierza rezerwy. Dotyczy ona odmowy wypłaty świadczenia pieniężnego, rekompensującego utracone wynagrodzenie za czas odbywania ćwiczeń wojskowych, osobie zatrudnionej na podstawie umowy zlecenia.

Odmowę wypłaty świadczenia uzasadniono brzmieniem art. 119a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 827 ze zm.). Świadczenie to przysługuje jedynie osobom pobierającym wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochód z prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej, które mogliby uzyskać w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych. Norma prawna wynikająca z treści ww. przepisu nie obejmuje swoim zakresem żołnierzy rezerwy wykonujących zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia. Przepis ten pomijając osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, w czasie odbywania obowiązkowych ćwiczeń wojskowych – w mojej ocenie – narusza prawo obywateli do równego traktowania w zakresie rekompensaty z tytułu realizacji obowiązku obrony. Skutkuje on bowiem brakiem prawa do rekompensaty utraconego wynagrodzenia, tylko z powodu nieuwzględnienia tej formy zatrudnienia, powszechnie stosowanej na wewnętrznym rynku pracy.

Zasada równości (art. 32 Konstytucji) odnosi się zarówno do praw jak i obowiązków. Obowiązuje w procesie stosowania, jak i stanowienia prawa. Niniejsza norma konstytucyjna wiąże jej adresatów nie tylko, gdy ustawodawca ogranicza prawa i obowiązki, ale także, gdy przyznaje prawa lub nakłada obowiązki. Wymaga równego rozłożenia obowiązków pomiędzy podmiotami charakteryzującymi się daną cechą istotną w jednakowym stopniu, a także równego rozłożenia obowiązków (art. 55 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 100 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej) i praw (art. 119a cyt. ustawy) w stosunku do tego rodzaju podmiotów. Zakres podmiotowy obowiązku obrony (art. 85 Konstytucji) rozciąga się na wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na wykonywane zatrudnienie. Jak wskazuje doktryna¹ - konstytucyjny obowiązek obrony, jako pojęcie zbiorowe, implikuje wiele obowiązkowych zachowań służących jego realizacji, w szczególności obowiązek osobistego stawienia się na wezwanie właściwych organów (art. 52), obowiązek rejestracji i obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej (art. 32). Zakres przedmiotowy służby wojskowej obejmuje w aktualnym stanie prawnym także obowiązek odbywania ćwiczeń wojskowych oraz pełnienia okresowej służby wojskowej.

Wprowadzenie niniejszej regulacji – stosownie do treści uzasadnienia projektu ustawy² – miało na celu dostosowanie systemu wynagradzania rezerwistów odbywających ćwiczenia wojskowe „do wzorców obowiązujących w państwach zachodnich.”. Wydaje się, jednak że intencją ustawodawcy nie było różnicowanie w prawie do rekompensaty osób podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony. Sformułowany zarzut naruszenia tym przepisem konstytucyjnej zasady równego traktowania obywateli, wydaje się uzasadniony z powodu przyznania omawianym przepisem, skrajnie różnych praw w analogicznej sytuacji faktycznej, czyli grupy obywateli powołanych do odbycia ćwiczeń wojskowych.

W tej sytuacji stosownie do treści art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pana Premiera z prośbą o podjęcie działań w celu uregulowania przedmiotowego problemu oraz poinformowanie o zajęтым stanowisku.

Z poważaniem

Podpis na oryginale

¹ K. Działocha „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – Komentarz” komentarz do art. 85, Wydawnictwo Sejmowe Warszawa 2003 str. 4,

² uzasadnienie do projektu ustawy uchwalonej w dniu 7 maja 1999 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. Nr 50, poz. 500 ze zm.)